

KÚRIA

Bfv.II.765/2011/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2012. március 22. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az egyedi azonosító jel meghamisításának büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. r. és a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Veszprémi Városi Bíróság 1.B.775/2008/19. számú és a Veszprém Megyei Bíróság 2.Bf.23/2010/4. számú ítéletét az I. r. és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Veszprémi Városi Bíróság a 2009. november 9. napján kihirdetett 1.B.775/2008/19. számú ítéletével az I. r. és a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett egyedi azonosító jel meghamisításának büntetében [Btk. 277/A. § (1) bek. b) pontja]. Ezért az I. r. terheltet 1 év börtönre, mellékbüntetésül 2 év közügyektől eltiltásra és 150.000 forint pénzmellékbüntetésre; a II. r. terheltet 300 napi tétel (500 forint egy napi tétel összegű) összesen: 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Elrendelte egyúttal az I. r. terhelttel szemben a Székesfehérvári Városi Bíróság 6.B.1291/2002/58. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés utólagos végrehajtását.

A megállapított tényállás szerint a II. r. terhelt tulajdonát képezte a motorkerékpár. 2007. június 16.-án délután az I. r. terhelt élettársával, a II. r. terhelttel B. irányából S. irányába

közlekedett az M7-es autópályán. A járművet az I. r. terhelt vezette, míg mögötte foglalt helyet a II. r. terhelt. A motorkerékpár rendszámtábláján a betűkarakterek fekete színű ragasztószalaggal le voltak ragasztva, továbbá a rendszámtábla szabálytalanul, egy emelőszerkezettel volt rögzítve, minek következtében nagyobb sebesség hatására vízszintes irányba felcsapódott.

A Rendészeti Biztonsági Szolgálat Autópálya Rendőrség Székesfehérvári Alosztályának járőrei az M7-es autópálya 64 km szelvényénél észlelték, hogy a motorkerékpár a megengedettnél jóval nagyobb sebességgel, a rendszámtábláján pedig a fenti változtatásokkal közlekedik, ezért azt rendőri ellenőrzés alá kívánták vonni. Ennek érdekében a motorkerékpárt megkülönböztető jelzéssel követni kezdték, és meg akarták állítani. A motort vezető I. r. terhelt azonban - noha észlelte, hogy a rendőrautó követi - nem állt meg. Őt csupán mintegy 20 km követés után az autópálya 90 km szelvényénél, a B1 felé tartó leágazás előtt tudták megállítani.

Az I. r. terhelt miután megállították, és leszállt a motorról, a hátsó rendszámtábláról saját kezűleg leszedte a ragasztószalagot, majd azt az autópálya haladósávja irányába dobta, és azt a későbbiek során sem lehetett megtalálni. Ezt követően az intézkedő rendőrök a rendszámtáblát le akarták foglalni, ezért megkérték a terhelteket arra, hogy azt szereljék le, azonban erre egyikük sem volt hajlandó. Ezt követően autómentővel történt meg a motorkerékpárnak a Rendőrkapitányságra történő elszállítása.

Utóbb sor került a rendszámbála igazságügyi vegyész szakértői vizsgálatára, mely során megállapítást nyert, hogy a rendszámtábla felületén a betűkarakterek előtt és után, valamint az 1-es számon ragasztóanyag maradványok vannak, mely ragasztóanyag jellege és összetétele megegyezik a szigetelőszalagéval. A szigetelőszalag 13 mm szélességű és 2, illetve 3 sorban lehetett a betűkarakterekre ragasztva úgy, hogy azokat gyakorlatilag elfedte.

Az eljárás során lefoglalt rendszámtáblát a szakértői vizsgálatot követően a nyomozó hatóság kiadta a II. r. terheltnek.

A jogi indokolás körében megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a motorkerékpár a fenti cselekmény elkövetésekor már mintegy 2 éve az élettársi kapcsolatban lévő terheltek birtokában volt. Alappal feltételezhető, hogy a rendszámtáblán eszközölt változtatásokról tudomással bírtak, így az azzal való közlekedéskor tisztában voltak azzal, hogy ilyen módon meghamisított hatósági jelzéssel ellátott járművel vesznek részt a közúti forgalomban.

A terheltek által felmentés végett bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Veszprém Megyei Bíróság a 2010. május 20.-án

megtartott nyilvános ülésen meghozott 2.Bf.23/2010/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy az I. r. terhelt börtönbüntetésének tartamát 7 hónapra enyhítette és a pénzmellékbüntetés kiszabását mellőzte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. és a II. rendű terheltet érintően helybenhagyta.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata az I. r. és a II. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a terheltek bűnösségének kimondására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

Abban a védő elsősorban arra hivatkozott, hogy az elítéltek a jogerős marasztaló döntéssel szemben korábban, új bizonyítékokra hivatkozással már perújítási indítványt terjesztettek elő. A Veszprém Megyei Bíróság az elítéltek perújítási indítványát alaposnak találta és a 2010. szeptember 16.-án kelt 1.Bpi.650/2010/4. számú végzésével a perújítást elrendelte. Egyúttal az I. r. terhelt már megkezdett börtönbüntetésének a végrehajtását félbeszakította.

A Veszprémi Városi Bíróság a perújítási eljárás eredményeként a 2011. január 31.-én kelt 6.B.1496/2010/13. számú végzésével a perújítási indítványokat elutasította. A másodfokon eljáró Veszprém Megyei Bíróság a 2011. május 11.-én kelt 3.Bf.159/2011/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A védő szerint, amennyiben a perújítási eljárásban eljáró bíróságok a védelem által becsatolt szakértői véleményt, valamint az új bizonyítékot szolgáltató P. J. tanúvallomását ténylegesen értékelték volna, akkor arra a következtetésre kellett volna jutniuk, hogy az elítéltek a Btk. 27. §-ának (1) bekezdése szerinti ténybeli tévedésben voltak, amely a büntethetőségüket kizárja. P. J. tanúvallomása ugyanis minden kétséget kizáróan azt igazolta volna, hogy a terheltek a rendszám megváltoztatásáról nem tudtak.

A Büntetőjog, Különös rész című tankönyv (Belovics - Molnár - Sinku) által a tényálláshoz fűzött magyarázat szerint: „a felhasználás fogalma alatt e bűncselekmény esetében is kizárólag a joghatás kiváltására alkalmas tevékenységet kell érteni. Önmagában tehát pl. a hamisított egyedi azonosító jellel rendelkező gépkocsi használata bűncselekményt nem valósít meg. Tényállásszerű viszont az elkövetési magatartás, ha a hamisított egyedi jelű gépkocsit értékesítik...”.

A vádhoz kötöttség [Be. 2. § (3)-(4) bek.] elve alapján csak e fenti értelemben vett felhasználás lehetne elkövetési magatartás, amely viszont bűncselekményt nem valósít meg.

A másodfokú bíróság ítélete is kifejezetten rögzíti, hogy „jelen esetben a terheltek a meghamisított egyedi azonosító jellel ténylegesen használták a gépjárművet”, és ez - a felülvizsgálati indítványban kifejtett álláspont értelmében - nem bűncselekmény.

A védő mindezek alapján a jogerős marasztaló döntés megváltoztatását és a terheltek felmentését, avagy - amennyiben ez nem lehetséges - a jogerős határozat hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2244/2011. számú írásbeli nyilatkozatában a védő felülvizsgálati indítványát alaposnak tartotta.

Kifejtette, hogy az egyedi azonosító jel meghamisítását a Btk. 277/A. §-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott felhasználással - a Btk. 274. §-a (1) bekezdése b) pontjának értelmezésével megegyezően - csak az követi el, aki a hamis, vagy hamisított azonosító jellel ellátott dologgal joghatás kiváltására alkalmas cselekményt végez, pl. azt elidegeníti. Következésképpen a hamis, illetve hamisított azonosító jellel felszerelt jármű tárolása vagy használata önmagában nem valósít meg bűncselekményt.

Mindezekre figyelemmel - miután a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértést nem észlelt - a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak adjon helyt, és a terhelteket az ellenük egyedi azonosító jel meghamisításának büntette miatt emelt vád alól - a Be. 6. §-a (3) bekezdésének a) pontjára tekintettel - mentse fel.

A védő felülvizsgálati indítványára és a Legfőbb Ügyészség arra tett nyilatkozatára figyelemmel a Kúria a 2012. március 5.-én kelt Bfv.II.765/2011/6. számú végzésével az I. r. terhelttel szemben a Veszprémi Városi Bíróság B.775/2008/19. számú ítéletével kiszabott 7 hónap börtön, valamint az ezzel az ítélettel utólagosan végrehajtani rendelt, a Székesfehérvári Városi Bíróság 6.B.1291/2002/58. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés végrehajtását felfüggesztette.

A Kúria a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványát fenntartotta és azzal egyező indítványt tett.

A nyilvános ülésen a legfőbb ügyész képviselője az írásbeli átiratában foglaltakat fenntartotta.

III. A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a

felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

1.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének - valamennyi felülvizsgálati ok esetében érvényes - egyértelmű rendelkezése szerint felülvizsgálatnak kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye. Ügydöntőnek csak azok a határozatok tekinthetők, amelyekben a bíróság a Be. vonatkozó szabályai (Be. 234-256. §-ai) szerint lefolytatott bírósági eljárást követően a törvényes vádról határoz [Be. 257. § (1) bek. 2. mondata]. Az ügy érdemében hoz tehát mindenki vel szemben kötelező érvényű, a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapító, vagy őt felmentő ítéletet (Be. 329.), illetve a Be. 332. §-a szerinti eljárást megszüntető végzést.

Ezzel szemben a felülvizsgálati indítvánnyal elsődlegesen megtámadott - perújítási indítványt elutasító - jogerős határozat ilyen döntést nem tartalmaz; így sem a bűnösségről, sem a cselekmény jogi minősítéséről nem rendelkezik, tehát nem ügydöntő határozat. Következésképpen felülvizsgálatának sincs helye.

Rámutat a Kúria arra, hogy a Be. 415. §-a (1) bekezdése értelmében az eljáró bíróságnak - a Be. 411. §-a, illetve a 413. §-ának (1) bekezdése szerinti eljárásban alaposnak talált perújítási indítvány esetében elrendelt perújítás során - a perújítás (és már nem a perújítási indítvány) alaposságát, vagy alaptalanságát kell megállapítania. Előbbi esetében a perújítással támadott határozatot hatályon kívül kell helyezni és új ügydöntő határozatot kell hozni.

Ha azonban a Be. 415. §-a (1) bekezdése értelmében eljáró bíróság - a perújítási tárgyalás eredményétől függően - azt állapítja meg, hogy a perújítás alaptalan, akkor ezzel a döntéssel a perújítással támadott határozat jogerejét nem törli fel, az változatlan marad. Következésképpen, ha a perújítást el kell utasítani, akkor fogalmilag nincs szó új ügydöntő határozat meghozataláról. Az adott ügyben ez történt.

Mivel tehát a perújítást elutasító jogerős határozat ellen a védő által előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján nincs helye felülvizsgálatnak, e körben a felülvizsgálat a törvényben kizárt indítvány és a Be. 421. §-ának (2) bekezdése alapján az elutasításának van helye.

2.

A Kúria a felülvizsgálati indítvány ténybeli tévedésre hivatkozó érvelésének az elbírálása során abból indult ki, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben meghatározott feltételek szerint van lehetőség.

A felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül. A Be. 423. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható.

A védő szerint, amennyiben a perújítási eljárásban eljáró bíróságok a védelem által becsatolt szakértői véleményt, valamint az új bizonyítékot szolgáltató P. J. tanúvallomását ténylegesen értékelték volna, akkor arra a következtetésre kellett volna jutniuk, hogy az elítéltek a Btk. 27. §-ának (1) bekezdése szerinti ténybeli tévedésben voltak, amely a büntethetőségüket kizárja. P. J. tanúvallomása minden kétséget kizáróan igazolta volna, hogy a terheltek a rendszám megváltoztatásáról nem tudtak.

A Kúria a jogerős ügydöntő határozat tényállásához kötöttség folytán azt állapította meg, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására nem kerülhet sor és ilyen eltérő tényállás megállapítása érdekében a jogerős döntés hatályon kívül helyezésére sincs törvényes lehetőség. Ezért a tényállást támadó részében a védő felülvizsgálati indítványa ugyancsak a törvényben kizárt indítvány.

3.

Felülvizsgálati okra hivatkozott ugyanakkor a védő, amikor azt állította, hogy a terheltek bűnösségének kimondására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor [Be. 416. § (1) bek. a) pontja]. A meghamisított rendszámmal felszerelt motorkerékpár közúti forgalomban történő tényleges használata ugyanis nem minősül a Btk. 277/A. § (1) bekezdésében büntetni rendelt elkövetési magatartásnak.

A Btk. 277/A. §-ának (1) bekezdése szerint az egyedi azonosító jel meghamisításának büntettét az követi el, aki egyedi azonosító jelet eltávolít, vagy egyéb módon meghamisít [a) pont], illetőleg olyan dolgot szerez meg vagy használ fel, amelynek egyedi azonosító jele hamis, hamisított, illetőleg amelynek egyedi azonosító jelét eltávolították [b) pont].

E bűncselekmény több tényállásszerű elkövetési magatartással is megvalósulhat, miként a közokirat-hamisítás különböző elkövetési magatartásait [Btk. 274. § (1) bekezdés a) és b) pontja]

megvalósító elkövető cselekményei, amelyek, ha ugyanarra az elkövetési tárgyra vonatkoznak - természetes egységet alkotnak.

A védői, és az ezzel egyező ügyészi álláspont lényege szerint a felhasználás fogalmát - az ítélkezési gyakorlat egységének biztosítása érdekében - a közokirat-hamisítás bűncselekménye esetében kialakult felhasználás fogalmával azonosan akként kell értelmezni, hogy az kizárólag joghatás kiváltására alkalmas cselekményt jelenthet. A hamis vagy hamisított azonosító jellel ellátott, illetve egyedi azonosító jelet nélkülöző gépjármű használata, a közúti forgalomban azzal történő részvétel ennek a fogalomnak nem felel meg, így bűncselekményt sem valósít meg.

A Kúria már több határozatában (lásd pl. EBH 1754., Bfv.I.387/2010/5., Bfv.II.221/2011/6. szám) is rámutatott arra, hogy a bűncselekmény hiányának megállapítását célzó fenti jogi érvelést miért tartja alaptalannak.

Az 1/2000. Büntető jogegységi határozatban meghatározott elveket a Kúria az egyedi azonosító jel meghamisítása büntettének különböző elkövetési magatartásainak a halmozódása esetén is irányadónak tekinti. A Btk. 277/A. § (1) bekezdésének b) pontjában megjelölt felhasználás értelmezése körében pedig a tényállás beiktatásától kezdődően töretlen a Kúria (Legfelsőbb Bíróság) gyakorlata abban, hogy a Btk. 274. § (1) bekezdésének b) pontjában rögzített fogalommal egyezően, meghatározott elkövetési magatartás a gépjárművezető által tudottan hamis rendszámmal felszerelt gépjármű használatával megvalósul.

A hamis rendszám gépjárműre történő felszerelése olyan tényállásszerű elkövetési magatartás, amelynek tanúsításával a bűncselekmény befejezetté válik.

Az irányadó tényállás szerint a bíróságok a rendszám hamis jelzésekkel történt lefedését nem rótták az I. és II. r. terhelt terhére. Bűnösségüket arra alapítva állapították meg, hogy tudtak az eredeti rendszám jogtalan lefedéséről, és a gépjárművet így használták közösen a közúti forgalomban.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1979. évi 5. törvényerejű rendelet (Btké.) 25/A. §-a szerint a Btk. 277/A. §-ának alkalmazása szempontjából egyedi azonosító jel: az olyan dolognak, amelynek birtoklását vagy rendeltetésszerű használatát jogszabály hatósági engedélyhez köti, a gyártónak vagy a hatóságnak a dolgon, illetőleg annak alkotórészén alkalmazott, egyedi azonosításra szolgáló jelölése.

Az 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet a járművek

közlekedésben való részvételének feltételeit szabályozó 5. §-ának b) pontja szerint a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, amelyre külön jogszabályban meghatározott számú, típusú és elhelyezésű hatósági jelzések (rendszám táblák) vannak felszerelve. A hatósági jelzéseket (rendszám táblákat) a járművön a felszerelésére kijelölt helyen, jól olvasható állapotban kell tartani, azt megváltoztatni, letakarni vagy jogosulatlanul eltávolítani tilos [5. § (5) bek.].

A 35/2000. (XI.30.) BM rendelet 45. §-ában írtak szerint a rendszám tábla olyan hatósági jelzés, mely a Hivatal tulajdonát képezi. A rendszám tábla gyártótól történő megrendelése és a közlekedési igazgatási hatóság azzal történő ellátása a Hivatal, a külön jogszabályban meghatározott igazgatási szolgáltatási díj ellenében az ügyfélnek történő kiadása a közlekedési igazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

A fenti fogalom alapján a rendszám tábla egyedi azonosító jel, mert annak formáját és tartalmát a hatóság határozza meg. Kiadása, bevonása, elvétele jogilag meghatározott eljárásban és feltételek mellett történik. A hatósági nyilvántartás szempontjából a rendszám tábla alapvető fontosságú, vagyis a rendszám tábla hitelességéhez ugyanolyan érdek fűződik, mint a nyilvántartáshoz.

A közúti gépjármű rendeltetésszerű használata hatósági engedélyhez kötött, és a járművet - a forgalmi rendszám révén - maga a hatóság egyedi azonosításra alkalmas jellel látja el. A rendszámok hatósági nyilvántartása és közokiratban való rögzítése a gépjárművek eredetének nyomon kísérése szempontjából fontos. Az azonosítás lehetőségét éppen az egyedi jelzések érintetlensége teremti meg. A Btk. 277/A. §-a az egyedi azonosító jel jogellenes eltávolításához, vagy meghamisításához, illetve az ilyen dolog megszerzéséhez, használatához fűz büntetőjogi következményeket (EBH 929.).

A Btk. 277/A. §-ában meghatározott bűncselekménynek a hivatalos nyilvántartások hitelességéhez fűződő közbizalom mellett jogi tárgya a közúti közlekedés biztonsága, amelyet a kiadott rendszám hamis rendszámmal való lefedésével való közlekedésben történő részvétel alapvetően veszélyeztet. Erre figyelemmel az egyedi azonosító jel meghamisításának büntetettét nem csupán a gépjárműre kiadott rendszám tábla eltávolítása, ehelyett hamis rendszám tábla felszerelése, vagy az eredeti rendszámnak hamis rendszám táblával történő lefedése valósítja meg, hanem az ilyen rendszámmal felszerelt gépjárművel - mivel azt a külső szemlélő folyamatosan észleli - a közúti közlekedésben való részvétel is (BH 2008/262.).

A felülvizsgálati eljárásban - a Be. 423. § (1) bekezdés alapján kötelezően - irányadó ítéleti tényállás szerint a motorkerékpár tulajdonosaként azon utasként a közúti forgalomban résztvevő II. r. terhelt, valamint a motorkerékpárt ténylegesen vezető I. rendű

terhelt tudott a motorkerékpár hatósági jelzésének megváltoztatásáról. Mindezek folytán - a felülvizsgálat során kötelező ítéleti tényállás alapján - az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül állapították meg a terheltek bűnösségét a társtettesként elkövetett egyedi azonosító jel meghamisítása bűntettében. Ezért a Kúria a felülvizsgált alapítéleteket az I. r. és a II. rendű terhelt tekintetében - a Be. 426. § alapján - hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul (Be. 418. § (3) bekezdés). Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására

vonatkozó határozat hozatalát a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdése alapján mellőzheti.

Budapest, 2012. március 22.

*Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor Miklós
s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*tisztviselő
Bné*